

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Кафедра географії та методики її навчання
Кафедра хімії, екології та методики її навчання
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут агроекології та природокористування НААН
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

V Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція

ІНТЕГРАЦІЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ТА ПРИКЛАДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ГЕОГРАФІЧНІЙ, ЕКОЛОГІЧНІЙ ТА ХІМІЧНІЙ ОСВІТІ

21-22 листопада 2019 року

Умань
Візаві
2019

Редакційна колегія:

Браславська О.В., доктор педагогічних наук, професор;
Совгіра С.В., доктор педагогічних наук, професор;
Миколайко В.П., доктор сільськогосподарських наук, професор;
Денисик Г.І., доктор географічних наук, професор;
Ситник О.І., кандидат географічних наук, доцент;
Лаврик О.Д., кандидат географічних наук, доцент;
Кравцова І.В., кандидат географічних наук, доцент;
Максютов А.О., кандидат педагогічних наук, доцент;
Валюк В.Ф., кандидат хімічних наук, доцент;
Горбатюк Н.М., кандидат педагогічних наук, доцент;
Галушко С.В., кандидат хімічних наук, доцент.

Відповідальні за випуск:

Браславська О.В., доктор педагогічних наук, професор;
Совгіра С.В., доктор педагогічних наук, професор.

Комп'ютерна верстка:

Озерова Л.А., викладач-стажист кафедри географії та методики її навчання.

*Рекомендовано до друку
вченою радою природничо-географічного факультету
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 3 від 31 жовтня 2019 р.)*

Інтеграція фундаментальних та прикладних досліджень в географічній, екологічній та хімічній освіті : V Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція, (21-22 листопада 2019 року) /Ред. кол. : Браславська О.В., Совгіра С.В. [та ін.]. Умань : Візаві, 2019. 130 с.

У збірнику опубліковані результати доповідей V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Інтеграція фундаментальних та прикладних досліджень в географічній, екологічній та хімічній освіті», яка відбулася 21-22 листопада 2019 р. в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. Розглянуто основні проблеми інтеграції та взаємодії фундаментальних і прикладних досліджень в географічній, екологічній та хімічній освіті.

Автори несуть відповідальність за достовірність поданої інформації.

УДК 37:001.89]1:(910.2+502+54)](06)

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2019.

ЗМІСТ

Браславська О.В., Озерова Л. А. Бойко Б.І. Умови комфортності екологічного стану навколишнього середовища.....	5
Совгіра С.В. Формування ноосферного інтелекту особистості.....	9
Безлатня Л. О. Характеристика парківМонастирищини.....	11
Будченко І.Є. Особливості проведення краєзнавчої роботи в школі.....	14
Валюк В.Ф. Симчук Ю. Р. Одержання гексагідрохінолінів, що містять арильний замісник при кільцевому атомі нітрогену.....	16
Геккель Н. С. Позакласне навчання географії як засіб формування географічної компетенції.....	19
Герасименко О.В., Гаврищук А. С. Соціально-економічні аспекти розвитку об'єднаних територіальних громад Черкаської області.....	22
Гнатюк Н. О., Рожкова С.О. Перспективи використання ефіроолійних рослин.....	27
Гордій Н.М., Тютюнник О.С. Інноваційні технології для покращення екологічної освіти.....	30
Гришко С.В., Непша О.В., Непша Я.Ю. Психолого-педагогічні основи формування еколого-орієнтованих вмінь учнів при вивченні курсу «Загальна географія»... ..	33
Грушка В.В. Компетентнісний підхід в процесі формування країнознавчих знань учнів закладів середньої освіти.....	36
Денисик Г.І. Сучасна освіта: повсякденні роздуми.....	38
Дяченко М.В. Біотопи ящірки прудкої <i>Lacerta agilis</i> на території Черкащини.....	40
Запорожець Л.М., Макаревич І.М. Профорієнтаційне спрямування старшокласників засобами ігрових технологій на уроках географії.....	42
Козинська І. П. Сучасний розвиток транспортної системи Рокитнянського району.....	46
Кочубей О.В. Впровадження інформаційних технологій у процесі викладання хімії.....	50
Кравцова І.В., Тарнавський В. М. Природно-ресурсний потенціал Правобережного лісостепу України.....	54
Красноштан І.В. Екологічна освіта – базова складова збереження довкілля.....	58
Кривда Ю.І., Мелешко Ю.В., Дідюра Р.В. Еколого-геохімічна оцінка цинку в дорожніх ландшафтах.....	61
Лаврик О.Д., Цимбалюк В.В. Проблематика збереження долинно-річкових ландшафтів України.....	65
Люленко С. О. Екологічна компетентність як показник якості екологічної освіти учнів.....	69
Макаревич І.М., Запорожець Л.М. Функції інформаційної компетентності студентів.....	72
Максютов А.О. Функціональна роль сільського господарства.....	75
Міняйло О. О., Міняйло О. В. Місце та роль географії в навчально-виховному процесі.....	80
Небикова Т. А. Формування в учнів екологічного мислення на уроках біології шляхом виконання навчальних проєктів.....	82
Панкратенкова Д.О. Значення географічної науки у формуванні всебічного світогляду студентів вищих начальних закладів.....	86
Подзерей Р. В. Поняття про екологічне виховання, його принципи та завдання... ..	88

Список використаних джерел:

1. Орфанова М. М. Екологізація освітнього процесу/ М. М. Орфанова, Т. М. Яцишин. // Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології: Збірник матеріалів Національного форуму (Київ, 10-11 листопада, 2015). – К.: Центр екологічної освіти та інформації. – С. 147-149.
2. Євчук О. П. Неформальна екологічна освіта як засіб інформування громадськості / О. П. Євчук, М. М. Орфанова. // Екологічні проблеми природокористування та охорона навколишнього середовища: Збірник наук. праць II-ої наук.-практ. конф. за міжнародною участю (Рівне, 21-23 жовтня 2015р. / Рівненський державний гуманітарний університет; за ред. Проф. Д. В. Липко [та ін.]. – Рівне: РДГУ, 2015. – С.66-67.

Гришко С.В. к. з. н., ст. викл.

Непша О.В. ст. викл.

Непша Я.Ю. студент

*Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького
nepsha_aleks@ukr.net*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ОРІЄНТОВАНИХ ВМІНЬ УЧНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «ЗАГАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ»

Екологічні знання є невід’ємною частиною екологічної культури, яка надає все більший вплив на економіку і політику. Екологічна освіта дозволяє передбачити наслідки діяльності людини в природному середовищі, передбачити шляхи вирішення екологічних проблем як регіонального, так і світового масштабу, визначити характер конкретної практичної діяльності [3].

На уроках географії необхідно розвивати екологічно-орієнтоване логічне мислення. Особливо гостро постають питання про місце людини в довкіллі, про його взаємодії з природою, про причини екологічної кризи та шляхи її подолання.

Розробка цілей педагогічного дослідження, надійних і аргументованих засобів їх досягнення є важливим компонентом змісту освіти. В якості мети педагогічного дослідження, зокрема, ми розглядаємо процес формування складу еколого-орієнтованих умінь і встановлення логічних зв’язків між ними в учнів в початковому курсі географії. Документальними носіями змісту навчального матеріалу виступають: навчальний план, навчальні програми, підручники, навчальні посібники, різноманітні засоби наочності та ін. В сфері екологічної освіти першочергового значення набуває відбір

компонентів наукового знання, пропонованого для вивчення. Ці компоненти повинні, по-перше, стабільними бути за змістом (закономірності, поняття); по-друге, враховувати динаміку наукових знань про навколишнє середовище, наукові відкриття і перспективи їх використання в майбутньому. Відбору компонентів змісту повинно передувати чітке усвідомлення функцій освітнього процесу [2].

Таким чином, еколого-орієнтовані вміння у школярів необхідно формувати на основі охорони навколишнього природного середовища та географічних знань, передбачених шкільною програмою.

Найважливіше значення в плануванні організації педагогічного впливу на особистість дитини завжди мають його вікові особливості. Учні, які вивчають початковий курс географії, відносяться до молодшого підліткового віку. Цей вік важчий для навчання і виховання, ніж вік учнів початкової школи та старших класів, що пов'язано з серйозною перебудовою психіки, ламанням старих і віджилих форм відносин з людьми. У молодшому підлітковому віці у школярів розвиваються засоби пізнання іншої людини, формуються нові критерії оцінки діяльності особистості дорослого. У цьому віці найбільш інтенсивно формуються ціннісні орієнтації учнів, уявлення про власне «я». Підлітки цінують знаючих, строгих, справедливих, доброзичливих і тактовних вчителів, проявляють інтерес до нового для них предмету, який передбачає спілкування з природою, наявність різноманітної та цікавої інформації про географічні об'єкти, явища, про особливості природи Землі. Виникаюча при цьому природну потребу все зрозуміти і пояснити необхідно використовувати, але не зводити все лише до цікавості, інакше втратиться ставлення до географії як до навчального предмету. Шестикласники проявляють інтерес і готовність до засвоєння системи знань з даного курсу не тільки на рівні сприйняття фактів, але і на рівні понять з урахуванням причинно-наслідкових зв'язків [1].

Головну роль у формуванні інтересу відіграє активна участь школярів у пізнанні. Проникнення в суть питання викликає інтерес до предмету. Для розвитку інтересу важливо рекомендувати школярам читати науково-популярну літературу. Учні відзначають, що їм хочеться читати більше книжок про природу, мандрівників мореплавців, життя і побут людей, що населяють Землю. При навчанні початкового курсу географії необхідно спиратися на вже

наявний життєвий досвід. Засвоєнню уявлень сприяє спостережливість і вміння підпорядковувати сприйняття певної навчальної задачі. Необхідно відзначити, що в цьому віці домінантність ставлення до природи знаходиться на високому рівні, взаємодія з природними об'єктами під керівництвом вчителя не викликає ускладнень, школярі беруть участь в різних природоохоронних заходах, що, безумовно, можна використовувати в педагогічній практиці [4].

Таким чином, особливу педагогічну увагу в молодшому підлітковому віці можна зосередити на формуванні екологічних умінь в процесі грамотно спланованою і ретельно організованою природоохоронної діяльності школярів.

Список використаних джерел:

1. Донченко Л. М., Зав'ялова Т. В. Формування екологічних знань в курсі географії загальноосвітньої школи. *Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Бердянськ, 25-26 квітн. 2019 р. Бердянськ, 2019. С. 106–107.
2. Прохорова Л. А., Гришко С. В., Непша О. В. Основні принципи побудови шкільного курсу географії в Україні. *Особистісно-професійний розвиток учителя Нової української школи: світові освітні практики, український контекст* : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Мелітополь, 6-8 черв. 2019 р. Мелітополь, 2019. С. 214–219.
3. Прохорова Л. А., Зав'ялова Т. В., Непша О. В. Екологічна освіта та виховання молоді як основа екологічної культури суспільства. *Дискурс в умовах мінливості соціокультурного простору* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю, м. Мелітополь, 20-21 квітня 2018 р. Мелітополь, 2018. С. 143–146.
4. Прохорова Л. А. Екологічна освіта в шкільному курсі географії. *Наукове сьогодні: теоретико-прикладні дослідження та перспективи* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мелітополь, 17 травня 2019 р. Мелітополь, 2019. С. 69–73.

Грушка В. В. к. г. н., доц.

Дніпровський національний університет імені

Олеся Гончара

grush_vv@ua.fm

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КРАЇНОЗНАВЧИХ ЗНАТЬ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Ключовими компетентностями є ті, які необхідні всім людям для підвищення особистого потенціалу і розвитку, розширення можливостей працевлаштування, соціальної інтеграції та активного громадянства. Такі компетентності розвиваються в процесі навчання